

DAVETLİ YAZISI / INVITED PAPER

COVID-19 Pandemi Sürecinde Uzaktan Hemşirelik Eğitimi: Uluslararası Deneyim

Distance Nursing Education During COVID-19 Pandemic: An International Experience

Memnun SEVEN¹, Sabriye ABBAN²¹ University of Massachusetts Amherst, College of Nursing² University of Massachusetts Amherst, College of Nursing

Geliş tarihi/Received: 08.01.2021

Kabul tarihi/Accepted: 17.01.2021

İletişim/Correspondence:

Memnun Seven, RN, PhD
University of Massachusetts Amherst, College of
Nursing
230 Skinner Hall
651 North Pleasant Street
Amherst, MA 01003

E-posta: memnunseven@gmail.com

ORCID: 0000-0002-6981-8877

Sabriye ABBAN, RN, PhD(c)

ORCID: 0000-0001-5393-5449

Öz

COVID-19 pandemi sürecinde, hastalığın yayılma hızını yavaşlatmak, hastanelerin artan hasta yükünü düşürmek ve yoğun bakım gereksinimini azaltmak amacıyla fiziksel mesafenin korunması ve sokağa çıkma yasağı gibi günlük yaşama dair kısıtlamalar tüm dünyada uygulanmaya devam etmektedir. Bu önlemler kapsamında üniversiteler yüz yüze eğitim ve araştırma faaliyetlerine ara vermiş ve bu değişiklik bilinen şekliyle yürütülen eğitim ve öğretim faaliyetlerini kesintiye uğratmıştır. Hemşirelik eğitiminde de kısa sürede bu değişikliklere en etkili bir şekilde uyum sağlamak ve uzaktan eğitim yöntemleri ile eğitim faaliyetlerini yürütmek amacıyla gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Hemşire akademisyenler eğitici rollerini bu yeni sisteme göre adapte ederek, hemşirelik müfredatının içeriğini uzaktan eğitim teknolojileri ile sunmak zorunda kalmıştır. Daha önce eşi benzeri hiç görülmemiş bir değişimi beraberinde getiren bu süreç, öğrenciler, eğiticiler ve üniversiteler açısından benzersiz bir deneyim olmaya devam etmektedir. Bu makalede, COVID-19 pandemi döneminde özellikle hemşirelik programındaki teorik dersleri planlama ve yürütmeye ilişkin deneyimler literatür eşliğinde paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, uzaktan eğitim, deneyim, hemşirelik eğitimi.

Abstract

During the COVID-19 pandemic, in order to decelerate the speed of transmission, to decrease increased patient load of hospitals, and to reduce intensive care need; restrictions have been implemented in daily life all over the world such as curfews and physical distancing. Within the scope of these measures, universities suspended face-to-face education and research activities, and this change interrupted the education and training activities carried out as previously known way. Necessary arrangements have also been performed in nursing education to adapt to these changes effectively in a short time and to carry out educational activities with distance education methods. Nurse academicians had to deliver the nursing curriculum's content with distance education technologies by adjusting their educational roles. This process, which brings an unprecedented change, continues to be a unique experience for students, educators, and universities. The experiences particularly related to planning and conducting theoretical nursing courses during the COVID-19 pandemic period were discussed along with the literature in the present article.

Keywords: COVID-19, distance learning, experience, nursing education.

1. Giriş

Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) Koronavirüs hastalığını (COVID-19) pandemi olarak ilan ettiği 11 Mart 2020'den itibaren, herkes köklü değişikliklerin yaşandığı zor bir süreçten geçmektedir. Bugüne kadar DSÖ verilerine göre binlerce kişi yaşamını kaybetmiş ve milyonlarca kişi COVID-19 hastalığı ile mücadele etmek zorunda kalmıştır (11). DSÖ önerileri doğrultusunda genel olarak günlük yaşama dair yapılan kısıtlamalar, fiziksel mesafenin korunması, sokağa çıkma yasakları gibi önlemler farklı şekillerde neredeyse tüm ülkelerde uygulanmış ve hala uygulanmaya devam etmektedir. Artan vaka sayıları, sağlık sistemi içerisinde özellikle yoğun bakımlarda tedavi gören hasta sayılarının artması küresel olarak sağlık sistemleri üzerindeki baskının ve dolayısı ile bu konudaki endişelerin

artmasına sebep olmaktadır. Bununla birlikte, bu sağlık krizi yalnızca klinik alanlarda çalışan sağlık personeli ve klinisyenleri değil, eğitim, ulaşım, iş yaşantısı gibi farklı alanlarda tüm toplumu etkilemektedir. Üniversiteler ve diğer eğitim kurumları da COVID-19 pandemisi ve bu pandemide vaka sayılarının azaltılarak sağlık sistemi üzerindeki yükün azaltılması amacıyla alınan önlemlerden önemli derecede etkilenmiştir (1, 2). Üniversiteler yüzyüze eğitime kapatılmış ve bu kapanış bilinen şekliyle yürütülen öğretim ve öğrenmeyi kesintiye uğratmıştır. Hemşire akademisyenler eğitici rollerinde bu yeni sisteme göre değişiklikler yaparak eğitim teknolojileri ile hemşirelik müfredatının içeriğini sunmak zorunda kalmıştır (6). Tüm sağlık bilimleri alanında olduğu gibi hemşirelik okullarında gelecek nesil hemşirelerin yetiştirme rolünün yerine getirilmesi ile ilgili zorluklar yaşanmaktadır (2, 4).

Hemşireler, pandemiye yönetmede ve nihayetinde ortadan kaldırmada önemli bir rol oynamaktadırlar. Bu açıdan, çoğumuz için eşi benzeri görülmemiş olan bu değişimin yarattığı zorluklar kaygıları artırmakla birlikte, akademik programların gerekli bilgi ve beceriye sahip sağlık işgücünü yetiştirerek, pandemiye doğrudan ve anlamlı bir şekilde katkıda bulunacakları kesindir (1).

Mart 2020 tarihinde, Dünya'nın birçok yerinde olduğu gibi Amerika Birleşik Devletlerinde 'de (ABD) tüm okulların eğitime uzaktan eğitim ile devam etme kararı alındı. Hemşirelik programları yüz yüze yürüttüğü teorik ve uygulama temelli eğitimlerini uzaktan eğitim teknolojileri kullanarak yürütmeye başladı. Bu özellikle uygulama temelli bir meslek olan hemşirelik eğitimi için farklı zorlukları da beraberinde getirdi. Çevirim içi eğitim belki de en çok klinik derslerin yürütülmesinde zorluklar yaratmıştır. COVID-19 pandemi sürecinde uygulamalı derslerin etkili bir şekilde çevrim içi yürütülmesi ve hedeflenen klinik beceri ve yetkinlik geliştirmeye yönelik yeni stratejilerin geliştirmesine yönelik çalışmalar ve tartışmalar devam etmektedir. Bu süreçte, hemşire eğitimciler ve hemşire liderler iş birliği içerisinde ilgili kurum ve kuruluşlardan yayınlanan öneriler ile, teorik ve uygulama temelli eğitimlerin pandemi sürecinde en etkili şekilde devam etmesi için çalışmalarını sürdürmektedir. Bu kapsamda, teknoloji temelli çevirim içi eğitime bu hızlı geçiş, tüm dünyada sadece pandemi sürecinde değil, pandemi sonrası dönemde gelecekteki hemşirelik eğitimi için de potansiyel etkilere sahiptir (2).

Pandemi öncesi dönemde, tüm toplumlarda her bir bireyin sağlıklı olması ve sağlık hizmetlerine ulaşabilmesi amaçlanmakta ve bu amaca ulaşmak için hemşirelik mesleki eğitim ve standartlarının oluşturulmasına veya güncellenmesine yönelik tartışmalar devam etmekteydi (2). Hemşireler herkes için sağlık amacına ulaşmada önemli roller üstlenmektedir. Hemşirelerin bu alanda etkili rol alabilmesi için klinik alanlarda dahil olmak üzere sağlık hizmetlerinin sunulduğu çeşitli alanlarda yetkin, eleştirel düşünme ve karar verme becerisine sahip bağımsız öğrenebilme becerisi gelişimine odaklanacak müfredat değişikliklerine ihtiyaç olduğu tartışılmaktaydı (2). Özellikle son yıllarda hemşirelik eğitimi, sağlık hizmetlerinin öncelikli amacı ve sağlık uygulamalarındaki değişikliklere paralel olarak değişim göstermektedir. Hemşirelik eğitimin yenilikçi, kanıt temelli ve aynı zamanda öğrenci merkezli ve herkes tarafından erişilebilir olması gerekliliği, hemşirelikte uzaktan eğitim uygulamalarının artmasına sebep olmuştur. Dolayısı ile pandemi dönemi öncesinde özellikle teorik derslerin uzaktan eğitim teknolojileri ile yürütülmesi ABD'de hemşirelik okullarında hem hemşire akademisyenler hem de öğrenciler açısından alışıldık bir yöntemdi. COVID-19 pandemisi her ne kadar beklenmedik bir anda beklenmedik büyüklükte değişim ve kaygıları beraberinde getirirse de çoğu üniversitenin teknolojik kaynakları, öğrenme yönetim sistemlerinin (örneğin D2L, Moodle, Blackboard,) halihazırda kullanılıyor olması, eğitimcilerin çoğunun uzaktan eğitim teknikleri ile ders yürütme konusunda deneyimli olması yüz yüze verilen eğitimlerin uzaktan eğitim teknolojileri kullanılarak yürütülme sürecine daha rahat bir geçiş sağlamıştır. Öğrenme yönetim sistemi kavramı doğrudan e-öğrenimden ortaya çıkmıştır ve uzaktan eğitimin önemli bileşenleridir.

Yüksek kaliteli ve öğrenci odaklı ders yürütmek için, klasik bir uzaktan eğitim planlama ve yürütme süreci zaman alır ve eğiticinin motivasyonuna ve tecrübesine bağlı olarak değişebilir. Program ve dersin öğrenme çıktılarını gözden geçirmek, çocuk bakımı ve günlük yaşama dair özel durumlar gibi öğrenci ihtiyaçlarını göz önünde tutmak önemlidir. Bu hususlar spesifik, ölçülebilir, ulaşılabilir, gerçekçi ve zamana bağlı hedefleri belirlememize yardımcı olabilir. Daha sonra, nasıl öğrettiğimizi düşünmeliyiz ve zamanın uzunluğu, kullanacağımız yöntemler (öğrencilerin bireysel olarak pratik yapabileceği testler ve sınavlar, kaydedilmiş sunumlar, senkronize oturumlarda planladığımız sunumlar, ders içi aktiviteler) ve mevcut teknolojik kaynaklara (örneğin Moodle, Blackboard gibi öğrenme yönetim sistemleri veya Zoom, Microsoft Teams gibi sanal video konferans ortamları) odaklanmamız gerekir (6). Sonuç olarak uzaktan eğitim yöntemleri ile planladığımız dersin başarısı hem eğitime hem de öğrenci ve üniversitenin sahip olduğu kaynaklara ilişkin faktörlere bağlı olarak değişebilmektedir.

Öğrenme yönetim sistemleri, eğitim programlarının ve derslerin yürütülmesi, dokümantasyonu, izlenmesi, raporlanması ve otomasyonu için geliştirilmiş yazılım uygulamalarıdır. Bu uygulamalar uzun yıllardır yüksek öğretimde kullanılsa da, Türk hemşire eğitimciler olarak bizlerin bu sistemleri kullanma konusunda deneyimi kısıtlı idi. COVID-19 pandemisi ile kullanımı ihtiyaç ve hatta zorunluluk haline gelen bu teknolojilerin en etkin bir şekilde kullanılması, pandemi ile birlikte birçok bilinmezlik yaşayan öğrencilere olumlu öğrenme deneyimi sunmak açısından çok önemli olmuştur. Bu yazıda özellikle COVID-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitim teknikleri ile hemşirelik lisans programı kapsamında yürütülen teorik ders planlama ve sunumu sırasında kazanılan deneyimler literatür temelinde tartışılmıştır.

1.1. Öğrenim yönetim sistemlerinin ulaşılabilirliği, eğitici ve öğrencilerin bu sistemlerin kullanımına ilişkin hazır olurlukları

Eğitici, özellikle daha önce uzaktan eğitim teknikleri ile öğretim faaliyetleri yürütmemişse bu geçiş döneminde daha fazla eğitim ve desteğe ihtiyaç duymuşlardır. Üniversitelerin bilgi teknolojileri ofisleri özellikle teknoloji kullanımı ve kullanım sırasında ortaya çıkan sorunların giderilmesinde önemli bir kaynak olmuşlardır. Ancak bunun da ötesinde eğitimciler özellikle uzaktan eğitim ve öğretim faaliyetlerinin planlanması ve en etkili bir şekilde yürütülmesi açısından mevcut kaynaklar ve bu kaynakların etkin kullanımına yönelik eğitim ihtiyaç hissetmişlerdir. ABD'de hemşirelik eğitimi veren üniversitelerin çoğu COVID-19 pandemisi öncesi dönemde de uzaktan eğitim yöntemleri ile eğitim ve öğretim faaliyetleri yürüttüklerinden, eğitimcilerin bu alandaki eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere farklı destek birimlerine sahiptir. Örneğin University of Massachusetts Amherst'de (UMass) Instructional Media Lab eğitimcilerle özellikle var olan teknolojileri keşfetme, bunları etkili bir şekilde kullanma ve uzaktan eğitime ilişkin özgüven geliştirmelerine yardımcı olacak konularda danışmanlık veren bir birimdir (7). Yine IDEAS (The Instructional Design, Engagement and Support) birimi uzaktan ve çevrimiçi eğitim için daha önce yüz yüze yürütülen derslerin mevcut öğrenim yönetim sistemlerine (Moodle veya Blackboard) taşınması konusunda yardım sunan ve teknolojiyle desteklenmiş pedagojiler veya öğretim araçlarıyla ilgili

(Zoom, Echo360 vb.) eğitim ve desteğe ihtiyacı olan eğitimcilere hizmet veren bir birimdir (8). Bu birim özellikle ilk kez uzaktan eğitim verecek olan tüm eğitimcilere planlı eğitimler ve bireysel eğitimler ile destek vermektedir. Tüm bunların ötesinde 'Öğrenme ve Öğretme Ofisleri' özellikle pandemi döneminde uzaktan eğitime ilişkin sundukları eğitimler ile eğitimcileri esnek ders planı hazırlama, dahil edici ders izlencesi hazırlama, ders planlamanın temel ilkeleri ve önemli noktalarını içeren eğitim ve danışmanlık faaliyetlerini sürdüren önemli birimlerdir (9). UMass öğrenme ve öğretme ofisi, senkronize ve asenkronize derslerin dengeli bir şekilde planlanması, eğitimcilerin nasıl şevk ile öğrencileri destekleyebileceği, ders içeriklerinin hangi yöntemler ile sunulabileceği, öğrencilerin ders, diğer öğrenciler ve eğitici ile etkileşiminin nasıl arttırılacağı, öğrencilerin öğrenme hedeflerine ulaşma durumlarının nasıl ölçülebileceği, çeşitliliği destekleyen, tüm grupları dahil edici ve eşitlikçi bir yaklaşım ile nasıl öğretim faaliyetlerinin sürdürülebileceğine yönelik kaynaklar sunmaktadır. Bu kaynaklar tüm eğitimcilerin kullanımına açık olup özellikle ilk kez uzaktan ders yürütecek eğitimciler için çok faydalı kaynaklardır (9). Her ne kadar Koç Üniversitesi Öğrenme ve Öğretme Ofisi, bu birimlerin Türkiye'de ilklerinden olsa da Türkiye'de üniversitelerde henüz yaygın olarak bulunan bir birim olmayıp, özellikle pandemi ile birlikte önemleri anlaşılan birimlerdir (3). Dolayısı ile bir üniversitenin hem bu eğitim teknolojilerine sahip olması hem de eğitici ve öğrencilerin bu teknolojik sistemleri etkili bir şekilde kullanması için sürekli eğitim ve destek sistemlerinin ulaşılabilirliği önemlidir. Özellikle 2020 güz döneminde uzaktan yürütülecek teorik derslerin planlanmasında, bende bu birimleri etkili bir şekilde kullanarak, ders izlencesi hazırlamadan başlayarak, ders hedeflerine uygun ders yürütme yöntemlerinin belirlenmesi, senkronize ve asenkronize derslerin planlanması gibi temel konularda planlama yaptım.

Öğrencilerin bu öğrenme yönetim sistemlerini kullanma becerisine sahip olmaları da öğrencilerin hazır oluşlulukları açısından önemli bir konudur. Buna ilaveten, eğitimciler olarak bizler, öğrencilerin özellikle uzaktan eğitim ile ilgili gerekli bilgisayar, hızlı internet erişimi ve sakin bir ortamın varlığı gibi kaynaklara erişimde yaşadığı eşitsizliklerin o kadar da farkında değildik (4). Öğrencilerin senkronize eğitimlerde kameralarını açmak istememeleri, buldukları ortamın özelliklerinden dolayı utanmaları da özellikle interaktif yürütülmesi planlanan çevirim içi eğitimlerde karşılaşılan sorunlardan biri olabilmektedir. Bu sorun kullanılan öğrenim yönetim sistemlerinin kamera açıldığında arka plan değiştirme seçeneği ile azaltılmış olsa da öğrencilerin kamera açmaması özellikle sakin bir ortama sahip olmayan öğrenciler için devam eden bir ikilemdir (4). Ancak, özellikle eğitici ve öğrenciler arasında güvenli bir eğitim atmosferinin oluşturulması, senkronize oturumların öğrencilerin öğrenme deneyimine odaklanması ve etkili bir iletişimin kurulması, öğrencilerin etkileşimine ve aktif katılımlarına olanak verilmesi açısından fayda sağlayabilmektedir.

1.2. Ders içeriğinin uzaktan eğitim yöntemlerine göre hazırlanması ve senkronize dersler dışında ulaşılabilir olması

Ders yürütme planının (ders izlenceleri) uzaktan eğitime göre planlanması, kullanılacak öğretim ve

değerlendirme yöntemlerinin ayrıntılı olarak planlanması önemlidir. Öğrenciler ile ders kapsamında hedeflerimiz, kullanacağımız öğretim yöntemlerimizi (ders anlatımı, grup çalışması, vaka çalışmaları, sınıf içi kısa sınavlar) ve dersin nasıl değerlendirileceğine (senkronize veya asenkronize sınav, bitirme makalesi veya vaka sunumları) dair tüm planlamalarımızı önceden öğrenciler ile paylaşmamız çok önemlidir. Bu öğrencilerin sürekli değişen ve aslında herkes için zor olan pandemi döneminde derse adaptasyonunu arttırarak daha az belirsizlik ve zorluk yaşamalarına yardımcı olmaktadır.

Asenkronize dersler ve öğrenme etkinlikleri özellikle farklı çalışma düzeni olan öğrencilerin yaşam tarzlarına ve günlük yaşantılarına uygun daha ulaşılabilir bir eğitim imkânı sunmaktadır. Ancak, asenkronize uzaktan öğrenme aktiviteleri aynı zamanda eğitimci-öğrenci, öğrenci-öğrenci arasındaki etkileşimi azalttığından bazı öğrencilerin memnuniyetini ve katılımını azaltma riski oluşturabilir. Bu nedenle çevirim içi derslerde, tüm öğrenme aktivitelerinin çevirim içi asenkronize olarak ulaşılabilirliği önemli iken, senkronize dersler ile; öğrencilere akranları ile iş birliğine dayalı öğrenme fırsatı sunmak, "daha derin" öğrenme anlayışını desteklemek, bilginin kazanılması ve uygulamaya aktarılması için gerekli becerilerin geliştirilmesini teşvik etmek önemlidir (2). Deneyimlerimiz, bunun öğrencilerin senkronize derslere katılımı arttırmasının yanı sıra, öğrencilerin ders içi aktivelere de aktif katılımını teşvik ettiğini göstermektedir.

1.3. Senkronize derslerin ve derse ilişkin faaliyetlerin planlanması

Mevcut kanıtlar, aktif öğrenme stratejilerinin eleştirel düşünmeyi teşvik ettiğini ve üst düzey bilişsel beceri gelişimini kolaylaştırması açısından pasif öğrenmeden daha faydalı olduğunu göstermektedir. Aktif öğrenme öğrencilerin öğrenimlerine ilişkin farkındalığını artırır ve özellikle klinik alanlarda özerk karar verme becerisinin gelişimine katkı sağlar (5). Çevirim içi derslerde kullanılan küçük grup çalışmaları, rol modelli olan kişiler ile görüşmeler gibi teknikler bilgi kazanma ve kendi kendini düşünmeyi kolaylaştırır. Bu stratejiler öğrencilerin bilgileri aktif bir şekilde işlemesine, ipuçlarını ve varsayımları değerlendirme ve kanıta dayalı bilgileri kullanarak uygulama becerisi geliştirmelerine yardımcı olur (5).

Senkronize derslerde devam zorunluluğundan ziyade her öğrencinin farklı zamanlarda kendileri için en uygun zamanda ulaşabileceği ancak belirli bir zaman içerisinde belirli bir plan doğrultusunda takip edeceği öğretim kaynaklarının yine kullanılan öğrenim yönetim sistemi aracılığı ile ulaşılabilir olması önemlidir. Bunun yanı sıra, senkronize derslere katılan öğrencilerin sosyal mevcudiyeti, öğrenme çıktılarına ulaşma, algılanan öğrenme ve öğrenci memnuniyeti gibi alanlarda çevrimiçi öğrenmeyi büyük ölçüde etkileyebilmektedir. Sosyal mevcudiyet öncelikli olarak öğrenci-öğrenci etkileşimleriyle ilgilidir ve informal sosyal etkileşimlerini de kapsar. Bu açıdan küçük grup çalışmalarının kullanımı öğrenciler arasında etkileşim için daha fazla fırsat sağlar ve öğrencilerin görüşlerini paylaşma veya tartışmaya katılımlarına katkıda bulunur ve sosyal varlığını olumlu yönde etkiler (5). Teknoloji aynı zamanda öğrencilerin keşif yapma ve akranlarıyla çalışma isteklerinin artmasına yardımcı olacak şekilde kullanılabilir. Bu kapsamda

asenkronize öğretim materyallerinin ulaşılabilirliğini sağlama ve senkronize ders oturumlarında, tüm ders içeriğinin yeniden tartışılması yerine, öğrencilerin akranları ile küçük gruplarda çalışabileceği fırsatların yaratılması öğrencilerin sosyal varlıklarını destekleyen, sosyal etkileşimini ve olumlu öğrenme deneyimlerini arttırmak açısından önemlidir.

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde, çevirim içi uygulanacak bir sınav hazırlamak geleneksel sınav hazırlamaktan daha fazla zaman ve planlama gerektirmektedir. Bunun yanı sıra özellikle uzaktan eğitim teknikleri ile yürütülen sınavlarda akademik dürüstlük konusunda kaygılar vardır. Hem ders izlenesine hem de sınav sürecinde hazırladığımız sınav rehberinde akademik dürüstlüğe ilişkin beyanın içeriğe eklenmesi ve bunun öğrenciler ile açık bir şekilde tartışılması önemlidir. Bunun yanı sıra, uzaktan yürütülecek derslerde, öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde farklı formatlarda (sınav, bakım planı, makale, sunum ve video hazırlıkları) değerlendirme yöntemlerini kullanmak farklı alanlarda başarılı olan öğrenciler tarafından tercih edilen bir yöntem olabilir. Her bir değerlendirme metodunun içeriğine göre, öğrencilerin genel notuna katkı oranını uygun bir şekilde planlamak, öğrencilerin 'sonuçları öğrencinin geleceği ile ilgili belirleyici olacak sınavlara ilişkin yaşayacağı kaygıyı azaltmak açısından önemlidir. Sınavlarda özellikle öğrencinin daha çok analiz ve sentez edeceği, uygulama temelli soruların sorulması, gerektiğinde öğrenciyi örnek vermesi veya açıklama yapması istenerek daha bireyselleştirilmiş bir değerlendirme yapmak uygun olabilir. Tek bir final sınavı yerine dönem içerisinde kısa sınavlar ile öğrencilerin sınav sistemini tanımaları, pratik yapma imkânı bulması yine öğrencilerin genel başarısın olumlu etkileyebilmektedir. Elbette tüm bunların yanında öğrencilere açık ve net bir şekilde sınava yönelik bilgilendirmenin yapılması öğrencilerin yaşayabileceği belirsizliği ve kaygıyı azaltmada etkili olabilir. Sınav öncesinde, sınavın genel olarak nasıl yürütüleceğinin, sınavda yer alan konu içerikleri ve ana hatlarıyla konuları içeren 'sınav hazırlık rehberlerinin' sağlanması da yine öğrenciler tarafından talep edilen bir yöntem olmuştur (10).

2. Sonuç ve Öneriler

COVID-19 pandemisi, devam eden bir halk sağlığı krizidir; bu süreç hemşirelik eğitiminde eşitlik, liderlik, sosyal adalet, etik ve hemşirelik bakımı gibi birçok kavramın yeniden gözden geçirilmesi ve bu alanların güçlendirilmesine yönelik stratejilerin geliştirilmesini gerektirmektedir. Dolayısı ile bu sadece pandemi sürecinde değil, sonsuza kadar eğitim ortamını değiştirecek önemli değişimleri zorunlu kılmaktadır. Bu kapsamda, farklı düzeyde kaynaklara ve deneyime sahip hemşire eğitimcilerin deneyim paylaşımları ve ulaşılabilir eğitim fırsatlarının yaratılmasının, daha etkin uzaktan eğitim stratejilerinin geliştirilmesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

3. Alana Katkı

COVID-19 pandemi süreci, hemşire eğitimciler olarak en önemli rollerimizden biri olan eğitici rolümüzü güçlendirmemizi, değişen ve gelişen koşullarda, farklı ortamlarda en etkili hemşirelik bakımını sunacak hemşireler yetiştirmeyi amaçlamamızı göstermesi açısından önemlidir. Bu çoğu zaman eğitimcilerin öz

motivasyonuna odaklı, zaman ve özveri isteyen, ancak öğrencilerin hayatlarında yarattığımız olumlu değişimler ile biz eğitimcilerde heyecan ve şevk uyandıran keyifli bir yolculuktur.

Çıkar Çatışması

Bu makalede herhangi bir nakdi/aynı yardım alınmamıştır. Herhangi bir kişi ve/veya kurum ile ilgili çıkar çatışması yoktur.

Yazarlık Katkısı

Fikir/Kavram: MS, SA; **Tasarım:** MS, SA; **Denetleme:** MS, SA; **Kaynak ve Fon Sağlama:** Yok; **Malzemeler:** Yok; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Yok; **Analiz/Yorum:** MS, SA; **Literatür Taraması:** MS, SA; **Makale Yazımı:** MS, SA; **Eleştirel İnceleme:** MS, SA.

Kaynaklar

1. Dewart G, Corcoran L, Thirsk L, Petrovic K. Nursing education in a pandemic: Academic challenges in response to COVID-19. *Nurse Educ Today*. 2020 Sep 92:104471.
2. Haslam MB. What might COVID-19 have taught us about the delivery of Nurse Education, in a post-COVID-19 world? *Nurse Educ Today*. 2020 Dec 5;97:104707.
3. Koç Üniversitesi Öğrenme ve Öğretme Ofisi (KOLT). [cited 2020 Dec 25]. Available from: <https://kolt.ku.edu.tr/?lang=tr>
4. Klar RT. Nurse Educators as Agents of Change in the SARS-CoV-2 Pandemic. *Nurs Womens Health*. 2020 Aug;24(4):253-255.
5. Konrad S, Fitzgerald A, Deckers C. Nursing fundamentals - supporting clinical competency online during the COVID-19 pandemic. *Teach Learn Nurs*. 2021 Jan;16(1):53-56.
6. Leigh J, Vasilica C, Dron R, Gawthorpe D, Burns E, Kennedy S, Kennedy R, Warburton T, Croughan C. Redefining undergraduate nurse teaching during the coronavirus pandemic: use of digital technologies. *Br J Nurs*. 2020 May 28;29(10):566-569.
7. University of Massachusetts Amherst'de (UMass) (2020a) Instructional Media Lab. [cited 2020 Dec 23]. Available from: <https://www.umass.edu/it/instruct/iml>
8. University of Massachusetts Amherst'de (UMass) (2020b) The Instructional Design, Engagement and Support. [cited 2021 Jan 03]. Available from: <https://www.umass.edu/uww/resources/ideas-online-teaching-resources>
9. University of Massachusetts Amherst (UMass) (2020c), Center for Teaching & Learning. [cited 2020 Dec 23]. Available from: <https://www.umass.edu/ctl/>
10. University of Massachusetts Amherst (UMass), (2020d), Center for Teaching & Learning How Do I Design Online Exams? [cited 2020 Dec 21]. Available from: <https://www.umass.edu/ctl/how-do-i-design-online-exams>
11. World Health Organization (WHO) (2020) Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard. [cited 2020 Dec 19]. Available from: <https://covid19.who.int/>